

NAŠ GLAS

Glasilo Osrednje Zvez nameščencev in upol za Slovenijo v Ljubljani

Cena posamezne številke 2

„NAS GLAS“ izide vsak

Celoletna naročnina K 25.—

Polletna naročnina K 12.—

Četrletna naročnina K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta številka 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

L.R. FR. Z.:

Kako sem jaz služil.

Mislil da bi ne bilo napačno, ako bi nam starejši uradniki povedali včasih kaj iz svojega službovanja. Služba je del življenja, in katero življenje je brez zanimivosti? Jaz vsaj sem vedno rad čital biografije, zlasti pa avtobiografije. Ne dvomno marsikaj zanimivega bi izvedeli na ta način . . . doznali bi, kako se je služilo včasih, in če bi primerjali preteklost s sedanostjo, potem šele bi mogli presoditi, v čem se je obrnilo na slabše, v čem na bolje.

Pred vsem pa bi iz takih popisov črpal marsikdo prepričanje, da je uradniška služba izmed tistih ena, ki zasluži najmanj, da bi koga zavidal radi nje. Marsikateremu delavcu težaku bi se nemara razširile oči, ako bi dobil vpogled v uradniško življenje in ta in oni bi si na tistem priznal, da se je motil, ko je smatral sebe za najbolj pomilovanja vrednega na svetu.

Seveda da bi razumel vse prav, bi mu moral povedati jaz tudi še kaj drugega, povedati bi mu moral, kako dolga in trnjeva pot je bila dotlej, predno sem dospel tako daleč, da sem smel sestiti v pisarni za pisalno mizo ter nastopiti — nov križev boj in začeti novo dobo — praznih upov, in briških prevar . . . Povedati bi mu moral, kako sem se že v četrti šoli preživljal sam, povedati, kako sem v osmi šoli po smrti očetovi podpiral že svojo mater in povedati, kako sem na vseučilišču samo vsaki drugi dan opoldne imel gorko kosilo, kako zajutrka sploh nisem poznal, kako mi je bila več kot pol

leta edina večerja polovica takozvanega pentametra (hlebček za pet kraicarjev), ki sva si ga delila vsak večer s kolegom in kako sem si naposled s slabo hrano pokvaril želodec za leta in leta . . .

In če bi mu povedal razen tega še, kako si nisem mogel privoščiti nikdar oddihljaja, kako sem se trudil noč in dan, kako sem le malokdaj spal, kako že skoro kot otrok nisem poznal zlate svobode, kako je izginila moja mladost, ne da bi okusil njene darove, kako je tonila ta moja lepa mladost v grenkih skrbih ter fizičnih in duševnih mukah, potem bi mi morda priatelisko stisnil roko oni drvar, ki sem se bil sporekel z njim, ker je trdil, da imajo uradniki več kot zadosti in da bi jim on še to vzel, kar imajo, ker je njih delo brez vsake vrednosti.

Da, izpregledal bi morda marsikdo, ki ima zdaj krive nazbre, ako bi začel praviti počenši od svoje prve mladosti, toja to ne bi spadalo v okvir lista, za katerega sem si namenil napisati te vrstice . . .

Moj namen je bil, da postanem odvetnik. Odvetnik in zagovornik svojega naroda! Ah, kake fantarmagorije so bile prepregle moje mozgane! Koliko plamtečih govorov, koliko drznih načrtov je bilo zasnovanih v moji razgreti glavi!

Tistikrat smo bili Slovenci še uboga rača, tistikrat se nam je bilo boriti še za najprimitivnejše človeške pravice, tistikrat nas je še neusmiljeno pritiskala k tlom trdo okovana tujčeva peta . . . Postati svojemu narodu zaščitnik, osvoboditelj, to je bil moj ideal! Pa so bile razmere močnejše od mene! Pa sem bil menda prešibek za to težko nalogo! . . .

Pisec teh vrstic se za take dekoracije svojega umrliivega telesa in med vojno precej ponošene obleke nikoli ni posebno ogreval. Sicer so razni prijatelji in neprijatelji pri kosilu in večerji, v uradu in izven urada venomer ponujali slike, diplome, kolajne kokarde, monograme in bogsigavedi kaj vse, a znal se jih je vedno primerno otresti, da so ga končno pustili v miru. Kaj bi tudi podpiral dunajske čifute, ko sem vedel, da niti deseti del izdane denarja ne dobe vojaki; nasprotno: ko smo v nekem kraju nabirali perilo za ranjence so nam prvo noč kar na ltu mesta ukradli najlepše srajce in rjuhe, kaj se je godilo še med potjo do daljne fronte! Razni ljudje na Dunaju in v Gradcu so ob naši radodarnosti bogateli, povrh pa še Slovane zmerjali z izdajicami.

V enem slučaju pa so vendar tudi mene ujeli; kljub vsemu otresanju se nadežnežev nisem mogel otresti, dokler nisem obljubil, da ponudim eno svojih iz-

Sicer pa sem pokazal precej s prvimi korakom v življenje, da sem se precejeval, ko sem si izbiral svoj stan in da mi manjka poglavitnega, kar usposoblja človeka do dobrega advokata. Saj jezik mi je tekel, in ideje sem imel tudi dober jurist sem bil, a bil sem preskrupulozen, pretankovest.

Zamislil sem si bil stvar tako: kot odvetnik moraš imeti enoletno sodno prakso, torej vstopiš pred vsem pri sodišču. Med tem letom napraviš vse tri rigorozne in kot dovršen doktor vstopiš potem v prakso pri kakem advokatu. Drugi, ki so imeli očitno več daru za odvetniški poklic kot jaz, so si uredili stvar drugače — oglasili so se sicer tudi za sodniško prakso, a vstopili so v službo pri odvetniku. Tako jim je tekla sodniška in obenem odvetniška praksa. Jaz sem pri sodišču vlekel, da sem bil črn, oni pa so se pokazali samo začetkom kake plenarne seje v sodni dvorani, toliko da jih je ošvrknil predsednik deželne sodišča s svojim pogledom, pa so odjadrali zopet. Meni se je zdelo to silno drzno. Moja poštenost se je protivila takemu početju. Zato pa so oni dosegli svoj namen, dočim ga jaz nisem!

O ta poštenost! Ni čuda, da se svet tako norčuje iz me!

Pa tudi v drugem pogledu so bili moji tovariši, ki so bili vstopili pri odvetniku, na boljem od mene. Oni so presedeli po šest ur na dan v pisarni, pa so bili prosti, jaz pa sem delal vsak dan po 12 do 14 ur, to se pravi z drugimi besedami, da sem si moral dati izmozgati od države vse svoje moči. Oni so se lahko pripravljali na rigorozne, jaz pa še misliti

najdb Rdečemu križu. Mislil sem si: ako kaj daš, dai pošteno; ker pa denarja nisem imel, sem ponudil, kar je bilo najboljšega. Kako sem to obljubo spolnil in kaj sem pri tem doživel, to opisati, je namen mojega spisa.

A prei moram nekaj povedati o izumih samih.

Gotovo ste že čitali inserate, v katerih se razne patentne pisarne ponujajo izumnikom, da bi njih izume patentovale in razpečale. Na prvi pogled so take ponudbe jako vabljive, v 99. slučajih pa so samo limanice neizkušenim ljudem. Tiste pisarne prevzemajo vsako »iznajdbo« samo zato, da iz namišljenega izumnika izvlečejo par sto kronic in v končnem pismu priznajo, da patentni urad »ni hotel« izuma patentovati, ker je »podobna iznajdba že v prometu.«

Pri nas v splošnem še ne poznamo veliko takih slučajev, ker tudi izumnikov

LISTEK.

JOS. Z—a.:

Dynamozazula.

Med svetovno vojno niso morili ljudi samo na fronti, temveč tudi v zaledju: na fronti s svinčenkami, v zaledju pa z raznimi znaki v dobrodelne namene. Ta morila se je tako razpletla, da končno nisi bil zanesljiv patrijot, ako nisi imel vsaj enega znaka na suknji, klobuku ali čepici. Boljši patrijotije so imeli vsaj po dva, a videl sem slučaje, ko so gospodje imeli znak na kravati, dva do tri na suknji, pa še nekaj na klobuku, okrašeni, kakor bi šli na ženitovanje. Tudi pri vojakih je bilo tako, in posebno starejši gospodje so svoj patrijotizem radi na ta način izkazovali, ker ga pred fronto niso več mogli; nekateri so imeli cel venec okoli kraja.

nisem mogel nanje. In oni so bili plačani za svoje službovanje, jaz pa vseh devet mesecev, ki sem jih vztrajal pri sodišču, nisem prejel, kakor se reče, niti ficka. Niti tistih 21 novčičev pavšala, ki so mi šli po obstoječih predpisih na mesec, mi niso izplačali. Ne, sam sem si moral preskrbeti luč, sam črnilo in peresa, da, celo sukanec in šivanko za sešivanje aktov!

O, bili so to blaženi časi!...

Vstopila sva bila tisto leto pri deželnem sodišču v Ljubljani samo dva absolvirana jurista, moj gimnazijski sošolec in tovariš na univerzi V., ki je hotel nastopiti sodniško kariero in jaz, ki sem nameraval postati, kakor že omenjeno, odvetnik. Pridelili so naju na Žabjak, tisto gabno poslopje blizu Pruli in Ljublianice, ki so se ga celo kaznjenci po pravici bali.

Sedela sva skupaj v tesni sobi z enim samim oknom, in sicer pri mizi, ki je bila samo surovo otesana in ni prišla nikdar v stiko z obličem. Njena ploščica je bila sestavljena iz dveh mehkih dil različne starosti. Ena polovica je bila zatemnela in črvičasta, druga je bila še sveža in se je cedila smola iz nje. Pri tej mizi sva sedela drug drugemu nasproti, v kolikor so naju pustili na miru. To pa se je zgodilo le redkokrat, ker je moral iti zdaj on, zdaj jaz aktivirat. Skozi edino okno se je videlo na ozko, umazano dvorišče, kjer so se vedno in vedno sušile grde cunje in razno, malo mikavno perilo.

Bilo je nekaj strašnega tu za mlado, po prostosti koprnečo dušo. Včasih se me je lotilo čustvo, ki ga je težko popisati. Zdelo se mi je, kakor bi imel na rokah in nogah težke okove, ali pa kakor bi ležal v krstih, katere pokrova mi ni bilo mogoče dvigniti. Dušilo me je in da bi prišel do svežega zraka, sem skočil k oknu, hote pomoliti vsaj glavo pod milo nebo, toda zadel sem s čelom ob železno mrežo, da sem jeknil bolečine ter se omoteno opotekel nazaj.

Drugokrat se me je lotila silna želja, da bi se mogel ozreti malo na okoli, v kak gozd ali čez zeleno ravan. Več nisem mogel zdržati. Planil sem skozi vrata in hitel ven na Prule.

Šel sem enkrat ob Ljubljani gor in dol, pa tekel zopet nazaj v hudih skrbih, če me ni morda med tem že iskal kdo. Zavidal sem cestnega pometača, ki je oblit od zlate solnčne luči mehnično opletal s svojo brezovo metlo po tleh, zavidal cigana, ki je bogvekle kamiral v prosti naravi ter se veselil, ne da bi ga težile kake skrbi, svojega zdravja in življenja.

(Dalje prih.)

namamo. Med zapadnimi narodi: Francozi, Angleži, Amerikanci in tudi med Severnimi Nemci pa ta posel zelo cvete. Mladina je bolj realno vzgojena, in so razni veliki izumniki kakor: Edison, Watt, Krupp, Siemens, Dagnerre imenitna vaba neizkušnim ljudem, ki si žele vsaj polovico one slave in gmotnega dobička, kakoršnega so dosegli preimenovali gospodje.

O takih iznajdbah v našem slučaju pa ni govora. Zato sme biti čitatelj preverjen, da Rdečemu križu ponudeni izum nikakor ni bil prazen nič, temveč nekaj vsočakov vredno darilo. Izgovoril sem si bil samo del kupnine oziroma primerni odstotek dobička. Moj izum je zadeval dinamični stroj v popolnejši obliki, kakor so sedanji; izpopolnilo ga je za polovico od sedanjih izboljšalo in obenem pocenilo, tako da je konstrukcija imela in še ima zasigurno bodočnost.

JOS. KLOPČIČ:

Disciplina navzgor in navzdol.

Iz Kranja smo prejeli sledeči dopis, ki ga priobčujemo brez korekture:

Gosp. Urednik!

Blagovolite dopisnika, glede članka »Disciplina kje si« pozvati, naj vzame pravo, temeljito »Analizo« vroke, in jo preštudira na vse strani; kje naj se disciplina prične in kje konča; ter jo tako objavi, da se bo nediscipliniran služabnik znal obnašati.

Z spoštovanjem J. S...

Dotični članek v »Poštnem Glasniku« št. 14 pa se glasi:

Disciplina, kje si!

Dan na dan pričakujemo, da se kdo oglasi in pritoži čez disciplino, pa zaman. Disciplina je izginila kakor kača. Tega pojma mlajše uradništvo sploh ne pozna več, služabništvo pa še samo z malimi izjemami najstarejših. Zato se po vsej pravici povprašujemo: disciplina, kje si?! Ne pogrešamo je pa samo pri nas, med poštnimi uslužbenci. Povsod, pa že prav povsod, je disciplina tako zrahljana, da se o njej sploh več govoriti ne more. Spregovori o njej s kakim drugim uradnikom profesorjem, ali sploh s komurkoli, vsak ti bo zapel isto pesem. Pretekli mesec se je pa nekaj pripetilo, kar nam je potisnilo z vso silo pero v roko.

Odposlanstvo našega služabništva se je šlo pritožiti naravnost na ravnateljstvo, češ, da se izkorišča s tem, da ga pošiljamo po razna okrepčila in druge vsakdanje potrebščine, pri čemer trdi služba. Čudom se čudimo, da je šlo ravnateljstvo temu odposlanstvu na limanice. Vsaj soditi moramo tako, ker je uradom strogo zabičilo, da se kaj takega več dogajati ne sme.

Ravnateljstvo naj bo prepričano, da se služabništvo ne zlorablja, se ni in se ne bo, povemo pa na ves glas, da je služabništva dandanes sram opravljati služabniške posle, da se jim zdi pod njih »gospodsko« častjo, da bi šli komu po par cigaret ali črno kavo! Ne, za take stvari »gospodje« služabniki niso več na svetu, zato si tudi najmejo drugo moč, da jim obravljajo take posle.

Ako ravnateljstvo takim in enakim pritožbam verjame ali celo ugodni, napravi uradnim predstojnikom krvavo malo usluge, pač pa ruši disciplino in jo podle do tal. V dokaz temu so naravnost

predrzne grožnje predstojniku, ki kake prošnje ali želje pri najboljši volji izpolniti ne more.

»Pojdem pa na ravnateljstvo,« tako ti jo zabrusi v brk in ti pokaže hrbet, ne da bi se poslovil od svojega predstojnika, kakor to store spodobni ljudje. Takemu ogroženemu predstojniku bi svetovali, da v tistem trenutku pozvoni in poprosi ravnateljstvo telefonično, da naj se proti uslužbencu izvede discipliniranje.

Radovedni smo, če bi tudi tako žugali, ako bi bilo ravnateljstvo v Trstu ali v Zagrebu! Resnici na ljubo pa naj še pripomnimo, da so tako disciplino zanesli nekateri, ki jih je Jugoslavija milostno vzprejela in rešila lakote. Ne bomo jih našli po imenih, saj jih vsi poznate tiste »antichambriste«, ki so imeli prej vsa druga imena, samo »lanez« ne! To so vam kot klopi ali židje, ki jih vržeš pri enih vratih ven, pa ti že rinejo in silijo pri drugih noter.

Komu je prišlo prej kdaj na misel, da bi se bil upiral kakim odredbi — če tudi res ni bila umestna — ali ugovarjal svojemu predstojniku in se pričkal ž njim — od zastopnikov ravnateljstva niti ne govorimo! Takih eksaltirancev sploh poznali nismo kajti praktikantu je bil tovariš asistent že nekaj višjega, oficijal se je že dvigal malo nad zemljo, kontrolor je izginjal v oblakih, kar je bilo pa višjega od kontrolorja, nam je bilo že na pol božansko bitie!

In dandanes? Rajši molčimo! Le zini eno samo besedico, ki ne bo po volji tvojemu podrejenemu tovarišu, čez nekaj dni dobiš že »povabilo« na obravnavo zaradi razžaljenja časti! In to ni morda bajka, to je gola resnica! Pa se ti oglasi povojni naraščaj: »starokopitneži, ki so presnali prevrat, novo dobo, modernizem in demokratizem; stare pobesiti, med staro šaro ž njimi, pa se bo dato živeti!« Tak evangeli si lahko slišal na svoji lastni ušesi.

In prav naša popustljivost, naša nekoliko le prevelika kolegijalnost ali če počete — demokratizem je nemalo zakrivil te zablode. Kolegijalnost je potrebna in umestna toda moramo jo prav razumeti, se ne sme zlorabljati, kar si mlajši dovoljjo prav radi.

Saj se da primerno in taktno razpravljati, če smo še tako po domače med seboj. Tudi pritožimo se lahko, ali dostojno; včasih zadostuje ena sama beseda, pa je poravnano.

Discipline manjka, discipline, na vseh koncih in krajih, zbog tega je izginila tudi razlika med uradništvom in služabni-

pa dobim sredi meseca grudna tale odgovor:

Ker smo bili v stari Avstriji v elektrotehnik šele na 5. ali 6. mestu, sem patentoval izum v Nemčiji, ki je bila pred vojno na četrtem mestu; vihu tega sem na patent opisal tudi v dunajskem mesečniku »Neueste Erfindungen und Erfahrungen«: da bi mi kak prijatelj patenta ne izpodnesel in prioritete ne vzel, ker so ob nastali vojni vsi patenti zapadli.

Tako zavarovan sem mirno čakal, kako se svetovni požar razvije, da tudi mojega strojčka ne opali, dokler me niso naskočili z Rdečim križem. Ponudil sem torej delo svojega duha 1. listopada 1915 ministrstvu za deželno brambo na Dunaju v trdni nadi da bo urad umel v težkih vojnih časih iznajdbo braniti in mu bo igrača, jo financirati, saj je tedaj en sam strel toliko veljal, da bi bil s stroški mogel ustanoviti malo tovarno.

Gospodje na Dunaju so mojo ponudbo posebno ker je bila pisana v slovenščini, na desno in levo obračali, končno

Ihr ungestempelt es Anbot, betreffend das Patent Dynamozazula wurde dem k. u. k. Kriegsministerium zur eventuellen weiteren Veranlassung und mit dem Ersuchen abgetreten, wegen Erfüllung der Stempelpflicht das Erforderliche zu veranlassen.

Sedaj sem jaz ministrski odgovor na desno in levo obračal, kajti spoznal sem, da je pisarniškim gospodom kolkovina za dve revni kroni važnejša, kakor izum, ki je vreden toliko tisočakov, kolikor je kolkovina vredna — dvovinarskih novcev. Res je, in kakor na očitno spoved javno priznam, da je škandal, strah in sramota, ako star davčni uradnik pošilja nekolikovane uloge okoli uradov, in posebno med vojno in povrhu naravnost na ministrstvo; vendar sem si v svoji ponižni duši mislil, da so ponudbe za darila kolka proste, četudi je naš

štvom. Morda se ne motimo, če trdimo, da je k temu pripomogla nehote nekoliko tudi »Zveza«.

Končamo. Take službene razmere so nezdrave. Treba je korenite remedure, ki bo pomagala disciplini zopet na noge. Disciplino moramo uvesti za vsako ceno. Mlajši morajo imeti neko spoštovanje do višjih, starejših uradnikov, saj to zahteva že olika samia, da ne govorimo o pokorščini do odredb, do predstojnikov, saj zato vlada lahko še vedno najlepša kolegialnost in vzajemnost. Sužnjevanj naj ne bo ne med uradništvom, ne med služabništvom, ampak red, vzornost, disciplina! In to smo hoteli povedati!

Temu članku je pristavilo predsedstvo Zveze poštnih organizacij za Slovenijo naslednjo pripombo:

Priobčujemo članek s pripombo, da je »Zveza« vedno poudarjala potrebo discipline. Jasno je, da je kakor povsod, tudi pri nas potreba, da nekdo ukazuje in drugi sluša. Člankar je na napačni poti, ako misli, da je »Zveza« kriva povojnim razmeram. Nasprotno je res. Ravno »Zveza« je oni faktor, ki je največ pripomogel do boljših razmer v Sloveniji. Vedno smo trdili, da se v uradu razločujemo po činih in smo le v društvu in v zasebnem življenju enakovredni.

Kar se tiče intervencij pri ravnateljstvu se striniamo s člankarjem, da ni vsak posameznik upravičen iskati si »pravice« preko predstojnika pri ravnateljstvu, pač pa je vsako društvo upravičeno za svoje člane posredovati pri pristojnih oblastih.

Predsedstvo »Zveze«.

Tako. Zdaj podajamo besedo našemu dopisniku članka »Disciplina, kje si?« (Naš Glas, št. 37). Naš člankar, gosp. Klopčič nam piše:

Gosp. J. S. ima čisto prav, da je treba pojem discipline definirati in načelno rešiti vprašanje razmerja med javnimi nameščenci. V svojem prvem članku sem ugotovil dvoje: da imamo svoje glasilo tudi v to svrhu, da v njem o vseh vprašanih, ki se nas tičejo, dostojno in stvarno debatiramo ter po vsestranski debati, ki ne sme nikogar žaliti ali razburjati, končno izluščimo za vse koristno jedro, ter da se moramo tudi v prepornih točkah složiti, kajti tovariši smo, vsi tvorimo enoto, ki brez kompromisov ne more izhajati. Glavno je, da se zavedamo vedno da smo tovariši, ki služimo istemu smotru, isti domovini, istemu narodu ter da leži le v sporazumu jamstvo za naš ugled in naše uspehe.

Pristojni zakon tako vijugast, da je že od srede XIX. stoletja provizoričen, ker mu še do danes niso našli zanesljive podlage. Med svojimi znanci nisem našel osebe, ki bi se zanimala za moja stremjenja, zato sem vso zadevo potožil za založniku »Neueste Erfindungen und Erfahrungen« na Dunaju, A. Hartleben, tvrdki ki je založila veliko poljudnoznanstvenih del, med temi tudi nekaj atlantov. Od ondi sem dobil 15. grudnia 1915 tole tolažbo:

Die Erfahrungen, welche Sie mit einer Regierungseingabe machten, nehmen mich gar nicht wunder. Alles was bei uns »Beamte« ist (podčrtala je tvrdka!), steht auf tiefster Kulturstufe und quält prinzipiell das Publikum, schadet dem Fortschritte nach Herzenslust. So war es immer, wird immer bei uns so bleiben.

Tako je sodil leta 1915. Nemecc o nemškem uradniku!

»Poštni Glasnik« pa je načel vprašanje discipline. Članek se tiče predvsem poštnih službenikov, a je tudi splošne važnosti. Člankar sam pravi, da disciplino pogrešajo že povsod, marsikje pa je zrahljana tako, da o njej sploh ni mogoče več govoriti. Zdi se mi, da člankar nekoliko pretirava. Zakaj poznam urade, kjer obstoja še stara disciplina; v bistvu pa je zadel člankar v črno.

Prevratna revolucionarna psihoza se je pač lotila vsega človeštva in z disciplino stoji dandanes vobče slabo. Celó v obiteljih dandanes večkrat bliska in grmi, kakor je pred vojno; v vseh slojih in poklicih se pojavlja neka pretirana objestnost, neukrotljivost, nezadovoljnost in nepodredljivost. In vse se sklicuje na svobodo in demokratizem!

Saj je že groteskno, česa vsega si upajo dandanes posli in delavci nadram gospodinjam in gospodarjem. O tem bi se daie napisati knjige, ki bi bile travikomične. Razmerje proletarijata do buržoazije, analfabetstva do inteligence se hoče postaviti naravnost na glavo. Saj bo človeka že kmalu sram, če je dostojno oblečen, če ima višjo izobrazbo in nekaj pošteno prisluzenega in prištedenega imetka. Sanskilotstvo se proslavlja, in naši komunisti so že sanjali o lepih časih francoskih glavosekov.

Le v vojaštvu se je menda ohranila neokrnjena stara predvojna disciplina. Med javnimi nameščenci je, žal, resnično opasno omajana. Že se javno piše ne le o gnusni korupciji, nego tudi o anarhiji med njimi. In čisto prav ima člankar »P. G.«, ko piše, da so službene — uradne — razmere marsikje nezdrave ter da je treba korenite remedure.

Kaj pa je disciplina? Poglejmo v slovník! Disciplina f., latinska beseda, die Zucht und Ordnung (Zucht = vzgoja, red, strah, pokorščina). Uradno pomenja disciplina prav vse to: vzgojo, red, pokorščino in makar tudi strah. Mora pomeniti! Zakaj človek je že po Adamu bolj k slabemu, nego k dobremu nagnjen, in kdor nima discipline v krvi ali v vzgoji, za tistega morajo viseti disciplinarne določbe službene pragmatike nad glavo vedno na tenkem lasu. Tak se mora vsaj bati!

Za nas vse druge, ki vemo, da smo javni službeniki in ki se zavedamo, da smo pokorščino, red, poštenost in točnost slovesno prisegli, mi vsi, ki hočemo red in mir ter uradovanje brez sporov, afer in disciplinarnih preiskav, mi vsi, ki se zavedamo, da bomo od svojih podrejenecv zahtevali prav isto, kar zahtevajo danes naši nadrejeni, smo disciplinirani.

Leto kasneje sem ponudbo od vojnega ministrstva urgiral, a dobil odgovor, da je ne sprejmejo, ker je za vojne namene neporabljiva; da jo more porabiti država za civilne namene, tega seveda n'so pomislili.

Dobivši odgovor v roke, ga nisem več obračal na desno in levo, kajti med tem sem se bil obrnil na društvo za izkoriščanje porabnih izumov, ki mi je radevolje obljubilo vso pomoč in bo obljubo sedaj do vojni tudi meni in sebi v korist izvedlo.

Na razne dobrodne podpore pa od tistega časa nisem mislil več.

Nabirajte inserate in prispevke za tiskovni sklad ter pridobivajte nove naročnike!

t. i. redni, vslužni, pokorni. In ker smo taki, za nas disciplina ne pomenja strahu!

Vzlic vsemu svobodomiselnemu demokratizmu moramo torej v uradih, kakor povsod, zahtevati strogo disciplino, respekt, ubogljivost. Vse to ni suženjstvo ali hlapčevstvo, nego z dekretom in prisego radovoljno sprejeta naša dolžnost. Javni službenik zahteva od naroda, da ga uboga, kadar to zahteva v imenu urada ali zakona, zato pa mora predvsem sam znati, da uboga in se podreja.

Seveda pa nadrejenec, predpostavljeneec, ne sme zlorabljati svojega položaja. Ošabnež ali tiran omadežuje sebe, ako ponižuje podrejenca. Vsak človek ima svoj pones in v najnižjem človeškem stvoru spoštujem njegovo osebno čast, bitje, ki je ustvarjeno prav tako »po božji podobi« in z neskončno ljubeznijo dveh človekov, kakor jaz. Zato pa je člankar »P. G.« pozabil nasloviti poziv tudi na takozvane predstojnike: Bodite vedno tudi ljudje, sočutni in takti! — Jaz sem uradni šef že preko dvajset let, a vsi sluge so me imeli radi ali me vsaj niso mrzili ter so mi z veseljem ustrezali, pa naj sem jih prosil (ne zahteval!) česarkoli.

Zakaj? V uradu ne poznam vobče šale in pajdaštva. Zahtevam vse, kar smem a, le kar smem. Toda v hipih odmora ali premora sem le človek in kolega ter ne delam med slugo ali najvišjim načelnikom prav nobene razlike. Pokramlijam s slugo, pomožnim osebjem, se šalim, poprašam, svetujem, posredujem ter skušam koristiti, kjer le mogoče. Za male usluge se mi ponuja prilika vsak hip. Tudi na cesti, v večji družbi, na javni zabavi itd., se rad ustavim in se kratko razgovorim s slugo, pomožno uradnico, poduradnikom i. dr. Da bi koga tožil, spravljal v zadrego ali škodo, se mi še ni pripetilo. In vendar sem imel tudi zapikarneže in pijance pod seboj. Pozval sem jih, posvaril, če še to ni pomagalo, sem jih prokleta nahrulil ter jih navsezadnje kaznoval s tem, da sem se jih iznebil. In žal jim je bilo potem no — meni!

(Konec prihodnjč.)

F. R. (Ljubljana.)

Za davčne izvrševalce.

Dne 29. avgusta t. l. je »Društvo davčnih izvrševalcev« izročilo »Osrednji zvezi javnih nameščencev« dve vlogi.

Prva obsega predlog za službeno pragmatiko glede določbe za prehod od poduradnika do uradnika; druga pa predloge in zahteve za izpremembo ministrske naredbe, s katero se uvrščajo davčni izvrševalci v skupino državnih poduradnikov. Ta vloga ima štiri točke z zahtevami, in sicer: a) da se dovoli pogojno ali nepogojno po gotovem številu službenih let prehod od poduradnika do uradnika; b) da se vrne odvzeta službena obleka; c) da se dnevnice za vnanjo službo primerno zvišajo in d) da se dovolijo posebne dnevnice tudi za vnanjo službo v mestih Ljubljana in Maribor, kjer mora davčni izvrševalec dan na dan brusiti podplate brez vsake odškodnine.

Obe vlogi se bosta v celoti prebrali na prihodnjem občnem zboru. Navedemo pa tukaj danes utemeljitev zahteve po povrnitvi službene obleke, ker se dela z odvzetjem te obleke davčnim izvrševalcem velika krivica in je nujno potrebno, da se ta čim prej odpravi.

Utemeljitev se glasi: »Izkazalo se je, da je pri izvrševanju zunanje službe, posebno v obmejnih in večjih industrijskih krajih, potrebna službena obleka. Imeli

smo jo prej. a s spredaj navedeno naredbo nam je bila odvzeta. Dovoljujejo se nam le službene čepice. Mi pa se ne moremo s tem zadovoljiti. Hočemo popolno opravo kakor smo jo prej imeli, seveda sedaj po drugem kroju, ki se naj določi. V civilni obleki in s čepico na glavi pa ne moremo hoditi kot državni uslužbenci ven med ljudi, ki bi se nam rogali in kazali za nami rekoč: »Glejte ga: pol tiča, pol miša!« To bi bilo sramotno za nas, še bolj pa za državo, če bi nam ne mogla preskrbeti cele obleke.

Tudi se nam dela krivica z opustitvijo službene obleke. Dobivajo jo od države poštni poduradniki in sluga, sodni poduradniki in sluga, uslužbenci finančne kontrole in drugi. Le za nas, ki terjamo davke za izplačila plač najvišjim in najnižjim državnim uslužbencem, naj bi ne bilo denarja ali blaga za službeno obleko! Ta čudna in krivična izjema se mora odpraviti. Enaka pravica za vse! Mi nočemo biti zapostavljeni in prikrajšani med poduradniki drugih uradov!

Dostavljamo še: Kakor znano, je služba davčnega izvrševalca jako težavna, odgovorna in neprijetna. Boriti se mu ni le s telesnimi in vremenskimi napori, nego tudi z nasilnimi in surovimi davkoplačevalci. Težko ga vidijo povsod, kamor pride in ves svoj srd in mržnjo proti davčnim oblastnjam bi ljudje najraje naložili niemu na ramena o priliki izterjanja zaostalih davkov. Treba mu je občevati s strankami vsakovrstnih značajev in znati mora tudi več »kot hruške peč«, da vsa ta neprijetna službena opravila kolikor mogoče mirnim in za državo najuspešnejšim potom izvršuje. Kako pa je potrebno in važno za obstoj države redno plačevanje davkov, tega menda ni treba tukaj še posebej omenjati.

Zalostno in značilno je, da so ravno pri finančni upravi tako trde glave, ki teh razlogov nočejo uvaževati in ne privoščijo svojim nižjim uslužbencem niti najpotrebnejših sredstev za življenje in izvrševanje službe. Vemo, odkod je izšel krivični predlog za odpravo obleke davčnih izvrševalcev. Zato muino prosimo in zahtevamo, da se tam zopet napravi in pošlje na višje mesto predlog za odstranitev te krivice. Brez obleke se ne more hoditi v službo, kupiti se je pa tudi ne more iz plače, ki zdaj niti za hrano več ne zadostuje. Draginja se zopet nesramno hitro veča, plača je pa radi vedno večjih odbitkov vsak mesec manjša!

Gospodje, ki znajo računati takrat, ko hočejo prikrajšati na prejemkih nižje uslužbence, naj bi tudi zdaj znali računati, da se s takim na vseh straneh obrezanimi prejemki ob sedanjih draginjah ne more živeti.

Vestnik.

Centralni Savez in osnutek nove službene pragmatike. Ker še nismo prešli iz Beograda podrobnosti o specialni debati k službeni pragmatiki in nam ni določeno znano, kateri členi in v koliko so se izpremenili, moramo detajlno poročilo odložiti za prihodnjo številko. Za Centralni Savez se je sicer bila huda bitka, pa se je končno vendarle posrečilo ga ustanoviti. Predsednik mu je dr. Mihajlo Jovanović, načelnik v finančnem ministristvu, podpredsednik prof. Reiser za tajnika pa je bil izvoljen Kešeljevič. Ta trojica nam jamči, da je vodstvo C. S. v čvrstih rokah, zato upamo, da bo z vso energijo zastopal interese celokupnega državnega uslužbenstva. C. S. pa je po drugi strani tudi viden dokaz harmonije in ujedinjenja, ki spaja danes državne uslužbence vseh treh plemen v eno nikoli več deljivo celoto. (Prihodnjič podrobnosti o nadaljevanju zborovanja).

Odkod nezadovoljnost? Pišejo nam: Iz raznih ust se čujejo opazke o zapledeni nezadovoljnosti med poduradništvom finančne kontrole. Se li porajajo te opazke iz želje doseči radi tega kako napredovanje ali iz nepoznanja razmer, je postranskega pomena. Kdor pa želi spoznati pravi vzrok te nezadovoljnosti ali jo celo okusiti naj se izvoli poučiti o materialni in finančni stiski finanč. poduradnika: naj gre vsaj par let mednje službovat na deželo! Kolikor jih naide le zaradi naporenega dela (lenobe) nezadovoljnih, naj jih brezobzirno odstrani!

Čemu ta razlika? Državni uslužbenci opazujemo, da se dela v prejemkih vedno večja razlika med različnimi strokami uslužbencev. Prometni uslužbenci so pri provedbi plače v dinarje dobili povišane doklade in sicer od 14 na 17—18 dinarjev, dočim je bila drugim uslužbencem — ki niso prometni — doklada znižana od 14 na 11 do 12 dinarjev. Tako prejema prometnik na dan 20—24 K, na mesec lepo svoto 600—720 K več kot drugi. Poleg tega imajo oni prosto vožnjo po vseh železnicah za svojo osebo in za vso družino. S tem imajo položaj veliko izboljšani, ker se vozijo lahko svoje potrebščine iskat tja, kjer so cenejšje. Nam drugim je več dovoljena neka olajšava na državnih železnicah, a še za to se mora vsakokrat posebej prošiti in plačati kolke in še poštnino. Tako se za te kratke vožnje, ki jih imamo v največji potrebi opraviti, ne izplačajo neprijetne in drage prošnje. Prometnikom nismo nevoščljivi teh ugodnosti. Gotovo nimamo preveč. Toda ni pravnobnega razloga da dobivamo mi manj.

Seveda oni pri prometu imajo orožje v rokah; kar zagroze: če nam ne daste, bo pa »štraik«. S tem dosežajo kar zahtevajo. Pri nas se le sila upošteva. Drugi smo mirni in polilevni; zato pa tudi manj upoštevani in bolj lačni. — Gorenjec.

Premeščanja v finančni kontroli. Društvo finančne kontrole v Ljubljani obvešča člane, da je odstranjena svojčas obstoječa nevarnost odpustov začasnih poduradnikov iz službe radi nadštevilnega stanja osebja. Na razna vprašanja članov, ki so došla društvu v zadevi predstojecih premeščeni, je interveniral društveni predsednik pri merodajni oblasti. Njegovi prošnji, naj se prizadeje poduradniki že sedaj obveste, v kateri kraj bodo premeščeni, da si tam morejo preskrbeti stanovanje, kurivo itd. oblast iz uradnih razlogov ni mogla ugoditi. Intervencija je imela le ta uspeh, da je predsednik prejel zatrdilo, da bodo prizadeji poduradniki pravočasno o dnevu premeščanja in o določenem kraju obveščeni.

Tovariši: Rešite poslane Vam položnice pozabljenosti in obnovite ž njimi naročnino!

A. Mihelič, Ljubljana

Selenburgova ulica 1.

15—3

Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih K V A R T kakor tarok, marijaš, whist, primorka.

Drogerija „ADRIJA“

Fotomanufaktura

22—3 Parfumerija

B. Čvančara

Ljubljana, Selenburgova ul. 5.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Ž. O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvu, zaznambi na službene prejemke in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBREŠTUJEJO PO

4%.

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt!

VELIKA Na debelo! Na drobno! BOGATA
:: : Solidne cene! : ::

ZALOGA IZBIRA

manufakturnega LASTNI MODNI ATELJE. OBLEK lastnega ter inozemskega modnega blaga. Srajce, samoveznice (kravate), nogavice i. t. d. izdelka po naj-novejšem kroju.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA

85—

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

Naročajte in širite „Naš Glas!“